

F. GRAELL I DENIEL

UNES DISTINCIONS BÀSIQUES

QUADERNS DE FILOSOFIA

62

F. GRAELL I DENIEL

UNES DISTINCIONS BÀSIQUES

62

QUADERNS DE FILOSOFIA

1ª edició maig 2025

© F.Graell i Deniel
ISBN: 978-84-123314-8-6

www.dossier.graell
www.xtec.cat/~fgraell
www.quadernsdefilosofia.cat

E-mail: fgraell@xtec.cat

Podeu fer ús de l'adreça electrònica per a qualsevol correspondència amb *Quaderns de Filosofia*.

Es prega de tenir en compte sempre de consultar si hi ha una nova edició dels quaderns (que inclou canvis de vegades prou rellevants) en els webs esmentats.

CONTINGUT

PRESENTACIÓ, 8.

I

UNA PRIMERA PASSA EN ELS AFERS PERCEBUTS

1. El blanc del paper com a exemple, 10.
2. El blanc del paper en un context.
Incardina els apuntaments, 11.
3. «El blanc del paper» com a expressió, 12.
4. El pas d'una qualitat al paper, 13.
5. La percepció del paper.
Certeses perceptives que remeten a un cos no dat, 14.
6. El blanc del paper i el paper se suposen mútuament, 15.
7. La continuïtat en els apuntaments del blanc del paper i el paper. Una disposició fàctica, 16.
8. Per què l'estudi es fa des de l'oferiment, 17.
9. El blanc i la seva suavitat.
Per què parlaríem d'integració del blanc i del suau.
Llur copsament unitari, 18.
10. El paper tal com és.
La seva unitat, 20.
11. Un tot que inclou un adquirit, 21.
12. La realitat del paper, 21.

II

UN TRET CONSTITIU DE L'ACTIVITAT

1. El pas d'un apuntament del blanc del paper,
al del paper, copsat com a esdeveniment, 23.
2. Pas a la constitutivitat, 24.
3. Insistent en la constitutivitat, 25.

4. ¿Restar en el dubte pel pas del temps?
¿És possible argumentar contra la constitutivitat del
percebut?, 26
5. Eixamplant l'angle constitutiu, 28.

III

ALGUNES DETERMINACIONS DE LA PERCEPCIÓ A TENIR EN COMPTE

1. Què és una qualitat.
Els modes qualitatus, 30.
2. El percebut no agombola qualitats, 31
3. La substància.
En quina accepció «està sota», 32.
4. El cos natural.
La seva singularitat respecte de la substància, 34.
5. El cos, la cosa, i la unitat.
L'enllaç de qualitat i quantitat, 35.
6. Què és la percepció, 36.
7. El percebut suposa l'espacialitat (o l'és).
L'espai perceptiu, 37.
8. Situació espacial i lloc.
Les relacions perceptives, 38.
9. El moviment natural, 40.
10. La causa i l'efecte.
Un procés com un tot. També com a relació, 42.
11. Hi ha carrers i paisatges, 43.
12. El terra i el cel, 45.
13. El tot perceptiu, 47.
14. La percepció i la seva efectivitat. 48.
15. La noció de món, 49.

IV
EL COS SENTIT, 50.

- V**
ELS GRAUS DETERMINATIUS
1. La imatge com a representació, 52.
 2. El que es pensa i es parla, 53.

- VI**
LA CONCRECIÓ D'UN PRESENT
1. El present, 55.
 2. La finitud del present, 56.
 5. Referent a la partitivitat, 57.

VII
NOTA A LA DETERMINACIÓ ÒNTICA, 60.

PRESENTACIÓ

1. Quines diferències s'estableixen en el nostre entorn? Quanta discriminació s'hi troba? ¿N'hi ha alguna classificació, del que es va destriant dia a dia gràcies a l'activitat?

El treball esbossa una exposició, per exemple, del que es copsa perceptivament quan s'atén coses, conjunts sintètics, relacions, i d'altres. Malgrat oferir-se com uns esborranys, deixa entreveure algunes perspectives que permeten de circumscriure les qüestions, és a dir, de saber l'orientació de l'estudi

En efecte es fa un cop d'ull als diferents objectes esmentats, en l'accepció, no d'arreglegar-ne tots els possibles casos i tipus, i de classificar-los d'acord amb les corresponents caselles, sinó de lliurar-ne una distribució orientativa. Àdhuc s'admetria d'altres maneres de fer-ho, si fos el cas.

2. En defensar els problemes de la filosofia, malgrat que es pot pensar i parlar sense estar atenent la qüestió concreta sobre la qual es pensa i s'expressa, també és permès de sostenir que la nostra disciplina procuri d'expressar-se, si més no en algun punt, a partir del que es manifesta, al marge, és clar, de les regles a respectar per les diferents exigències, començant per les de la llengua, i de saber que la llengua no té, en conjunt, com a comesa de ser usada per a estudiar assumptes d'aquesta mena.

I s'hi inclou l'estudi del mateix pensament i llenguatge, atengui afers concrets o no, en tant que s'hi troba quelcom donat.

Sens dubte s'escriu molt al marge de les notes suara esmentades. Tanmateix es tractaria de tenir en compte l'abast de la mirada sobre els afers concrets i sobre el mateix llenguatge en la mesura que convingués i que fos possible.

3. Es parla de percepció, d'imaginació i de pensament d'acord amb les seves circumstàncies.

Però la singularitat d'autoexigir-se, en alguns punts delicats, la ponderació del fenomen no força doncs la prohibició d'una qualsevol expressió verbal, general o particular, d'un llenguatge, sinó la circumstància que el que es digui d'una qüestió cabdal resti avalat pel concret o, en conjunt, pel fenomen, i que hom hi retorni en cas de dubte o de repàs. Cal no oblidar que les dependències de la llengua són moltes, mentre es fa avaluacions importants al marge seu, en silenci, en el gaudi de les coses i els esdeveniments.

4. ¿Val la pena la dedicació d'aquestes coses? Se les esmenti com se les esmenti, l'interès de l'estudiós es troba en la sorpresa del blau del cel, de l'olor de la terra, de la frescor de l'aigua, de l'escalfor del foc. La seva emoció no rau en l'expressió retòrica, sinó, deixant ara el llenguatge de la ciència, en el concret, on són els estris quotidians i els altres. Ocorre que hi apareixen dificultats i també preguntes per respondre, i per això necessita de mantenir el tematitzat a tall d'una objectivització per a saber què entomar i què no, i per a superar d'altres criteris propis i aproximacions.

Al cap i a la fi saber què hi ha vol dir que cal el corresponent estudi. Si ja se sap de sempre llavors potser s'ha assumit certes sense fer-ne cabal.

I

UNA PRIMERA PASSA EN ELS AFERS PERCEBUTS

Comencem amb algunes distincions referents a una qualitat i a l'objecte que la posseeix, tot plegat dins del conjunt del percebut.

1. El blanc del paper com a exemple.

1. Com a punt de partida considerem quelcom de la qual cosa es pugui enunciar el seu color o una altra qualitat. El blanc del full del paper on escric serveix d'exemple.

Amb això ens estalviaríem un llenguatge sense referent concret. És clar que hom no s'alliberaria d'haver d'esforçar-se a comprendre les varietats de tota mena que ens rodegen, i que hi hagués al cap i a la fi algun tipus d'ordenació del que és concret. Provarem d'anar estudiant-ho a poc a poc.

Certament el llenguatge diari que demana un paper blanc no en fa un problema; sí que n'hi hauria un quan, valgui el cas, s'estudiés si el paper es diu blanc perquè allò blanc li pertany, o si això forma part de les sensacions o, encara, si les dues atribucions són el mateix.

2. S'ha esmentat que la manca d'esma pel blanc del paper pot fàcilment aparèixer quan s'arriba a la conclusió que l'avaluació trivial de destacar-lo s'acompanya de la convicció inqüestionada que aquesta blancor no tindria res a veure amb mi més enllà que el blanc es lliuraria gràcies als meus sentits.

Fet i fet la renúncia a assumir la importància del blanc esdevindria l'assumpció de certes sobre mi que no s'ha considerat prou.

2. El blanc del paper en un context. Incardina els apuntaments.

1. La implicació en el blanc d'aquest paper s'estén a un qualsevol altre afer en una activitat concreta (i que inclou imatges, pensaments, i llenguatges).

No s'atén *sempre* alhora, o igualment, el blanc del paper i el seu tocar-lo, no hi hauria una *constant* simultaneïtat exacta d'atenció del seu blanc i del seu tacte. No s'obliga a entomar dues qualitats o d'altres característiques com si fossin una. Tanmateix *la percepció sap d'un alhora més enllà del que destaca*, i les consideracions posteriors no impedeixen d'anotar algunes matisos importants.

2. Com el blanc del paper podem resseguir d'altres qualitats i, en conjunt, qüestions dels apuntaments¹, amb el ben entès que convé no precipitar-se pel llenguatge a costa dels exemples concrets.

Admetem el blanc del paper com una informació d'una activitat, que suposa apuntaments, i més endavant mantindrem aquest blanc com un ens, o àdhuc parlarem de la realitat del blanc del paper, usant 'real' com 'ens', i deixant d'altres accepcions de l'un mot i de l'altre.

Es troba la qüestió següent: quan es parla del blanc del paper no ho podem fer sense que se suposi el conjunt d'apuntaments. No cal explicitar-los perquè hi siguin, ni podem copsar-los alhora per mor de la nostra limitació. Tot i això *el*

¹ Llur estudi ja es feu en un altre lloc (*Introducció a la filosofia* QF50), i se'n va admetre sis (les variacions del dèbit, les modalitats del conscient, les alteracions de l'ocupació, els esdeveniments del temps, els oferiments del conèixer, les finituds del factor en l'obert), amb l'advertiment que es podria afegir canvis i precisions: llur tria era més aviat una suggerència que una descripció impositiva, tot i mostrar-se amb una certa eficàcia.

blanc incardina tots els apuntaments mentre destaca quelcom que nosaltres esquematitzem (en part no essent del tot fidels) com l'ocupació d'un específic oferiment, per exemple, *quelcom* que s'expressaria millor dient que el blanc incardina tots els apuntaments des de l'oferiment.

Un blanc del paper esdevé una manifestació complexa. No sembla haver-hi una desconcentració dels altres apuntaments pel fet que l'opció pel blanc reclami l'oferiment.

3. Val la pena de subratllar doncs la circumstancialitat que hi ha en el blanc del paper: ja sigui perquè no explicita d'altres qualitats presents o perquè hi ha una vària accentuació d'apuntaments.

3. «El blanc del paper» com a expressió.

Es parla del blanc del paper i forçosament això implica el llenguatge, i en aquest cas giris del tipus «el blanc del paper», o enunciat com «hi ha aquest blanc». Òbviament no es verbalitza el mateix blanc del paper en persona que es troba en *quelcom*, malgrat que se l'expressa.

És cert que hi ha una indistinció, el llenguatge essent ostensiu, en l'expressat, altrament l'expressió seria aliena als objectes naturals (en aquest cas), i no hi hauria cap contacte entre llenguatge i realitat: però això implicaria ceguesa, i que fora igual un llenguatge o un altre, una afirmació o una negació. Hi ha doncs una indistinció.

I també una distinció, com s'accentua negant: «això no és blanc» davant d'un objecte blanc. Es manté algun criteri que permet expressions varies, i hi ha la suficient distància per a discriminar quina expressió convé i quina no és apropiada².

² L'estudi d'afirmacions i de negacions es fa a *Entre les raons bàsiques i el llenguatge genèric* QF27.

D'aquí la importància de recordar que molts afers rellevants s'originen des del silenci, amb totes les modalitats conscients, on no cal parlar d'indistinció o de distància – no fora escaient de fer-ho ara – perquè no puc no ser-hi.

El llenguatge no necessàriament descabdella unes realitats independents, i quan es parla ostensivament se subratlla l'esdeveniment gràcies al que hi ha d'indistinció i de distància. L'expressió s'ofereix llavors com una manera d'entomar l'afer que s'ha volgut expressar, oferta que ha de ser corroborada, si cal, des del silenci.

El llenguatge manté una pluralitat d'exercicis que ara no cal repetir. En les qüestions bàsiques de filosofia, hi ha d'intervenir també com una expressió del que hi ha

4. El pas d'una qualitat al paper.

1. No sols hi ha el blanc del paper: també es percep un paper, amb la qüestió que el paper ofereix qualitats varies, que cada qualitat permet parlar de la seva realitat, que el paper gaudeix, tal i com és, dels apuntaments, i forma part del que en dic realitat. Com ens podem introduir en tot això?

Una perspectiva blanca del paper en segueix una altra, o em puc concentrar a tocar-lo. *Es tracta d'un exercici que vol atendre les dades lliurades en cada perspectiva o aproximació: tanmateix no arriba mai a deixar de banda el paper* (o la substància del cas) *del qual és una qualitat*; l'esforç de reduir l'oferiment no esvaeix que la qualitat és d'alguna cosa. En d'altres paraules, quan m'ocupava del blanc ja hi era el paper malgrat que no ho explicitava.

Una qualitat és d'un paper o d'una altra cosa, i precisament se'n parla perquè fem aquell esforç i perquè ho podem fer respecte de la vista, del tacte, i d'altres.

2. La perspectiva visual del paper *deixa en efecte copsar, explicitar, aquest paper*, no perquè el visual s'esvaeixi, malgrat que certament no se'l faci sobretot merament sobresortir com a visual, sinó perquè es fa aflorar quelcom que es troba en el visual (el blanc era del paper), i ara hi ha una altra manera d'esmentar el que suposa aquest blanc: que és del paper. *Es tracta d'una manera matisada d'ocupar-se'n, ara de la blancor del paper, ara del paper* (des de la blancor o des de la qualitat corresponent).

Des del punt de mira dels oferiments m'ocupo des d'una qualitat, que suposa molt d'adquirir. El que passa és que domino del tot aquest anar passant per les qualitats i pels afers del tall d'un paper, d'una taula, i d'altres.

5. La percepció del paper.

Certeses perceptives que remetent a un cos no dat.

1. Es percep un paper: se'l cospa com a quelcom específic amb la certesa de lliurar-se amb una pluralitat d'aspectes malgrat que ara, per exemple, sols hi hagi la perspectiva visual des del lloc on soc. Però sé que és un paper, la qual cosa remet a la conjectura d'un cos no dat que deu explicar que hi percebi el paper.

Tot això s'introdueix des de l'apuntament per qual hi ha oferiments.

2. *S'està observant el paper*; el copsament perceptiu no conté sols la blancor, quan sap que hi ha paper. Certament se suposa que hi ha hagut una aprenentatge des de petits per a arribar al fet adult d'abraçar-lo. Els aspectes qualitatius són les maneres a través de les quals es lliura el paper: que aquest s'ofereixi qualitativament vol dir que és per mitjà del qualitatiu que ho fa. I per això són les seves qualitats.

Cada qualitat permet copsar que hi ha un paper en la percepció o se'n parla, del paper, atenent-lo expressament.

Es que, quan es percep el blanc de la perspectiva visual, no es pot deixar d'assumir d'una manera o d'una altra que és un paper, però això suposa el saber que, en passar al paper, no sols és allí per a oferir-se per d'altres cantons, sinó també que hi és per a ser tocat, engrapat, etc. *Un tal saber no implicita representativament, ni explicita mediatament, les altres cares o totes les altres qualitats, però conté la certesa a tenir d'altres cares o a gaudir d'altres qualitats*, versemblantment quelcom après des d'una integració de caire perceptiu.

No hi ha lliurades totes les qualitats o d'altres punts de mira, s'hi suposa aprenentatge (i el cos no dat), a tall d'una remissió més o menys vaga, i sense que això destorbi el que s'hi lliura.

6. El blanc del paper i el paper se suposen mútuament.

1. Quan estudio com es lliura el paper, atenc algun aspecte qualitatiu seu de tal manera que tot seguit assumeixo perfectament que és un paper, i que hi ha d'altres moltes maneres de tenir-lo, malgrat que, en aquella atenció al paper, aquesta informació hi és de tal manera que he de remetre-ho a un aprenentatge i a un cos no dat fenomènicament: però així com puc notificar el blanc del paper, m'adono de seguida que aquesta perspectiva blanca lliura el paper.

2. El paper no trobant-se extensament percebut com si hi hagués alhora un saber-lo percebut simultani per tots costats i per totes les qualitats, es lliura, tot mirant-lo, precisament per allò on es troba aquest seu blanc; quan ho expresso, hi ha «aquest paper»; el blanc és ja del paper i el suposa.

Quan s'atén el paper hi ha certament el blanc, el primer suposa el segon (seguint l'exemple i que es troba perceptivament davant), i el segon el primer, hi ha remissió a un aprenentatge i a un cos no donat.

Aquest paper és percebut així, i la percepció a través del seu blanc suposa les altres perspectives visuals del paper i les seves respectives altres qualitats.

Per tant el blanc del paper, i el paper, són dues formes de copsar una donació que no en té prou amb una manera d'explicitar-la mentre conté compromesa l'altra. Indiquen que cal temps per a anar mantenint el que s'hi lliura.

El paper des del blanc del paper no és d'un real discontinu amb el real del seu blanc de paper i, és clar, no n'hi ha una igual atenció.

Com el paper des del fregament del paper no és d'un real discontinu amb el real del fregament del paper, i no n'hi ha una igual atenció, etc.

Els apuntaments del paper no poden no ser en continuïtat amb els del blanc del paper, etc.

I ja sabem que en tots els casos no hi ha la indicació a un apuntament que no suposi els altres.

D'aquí que sigui possible *un aprenentatge de les coses perceptives amb les seves qualitats: una qualitat ja està lliurant la cosa* malgrat que l'explicitació d'aquesta última demani el seu temps.

7. La continuïtat en els apuntaments del blanc del paper i el paper. Una disposició fàctica.

1. Val la pena de repetir que, entre el blanc del paper i el paper, s'hi estableix una colla de fets rellevants, entre els qual els que permeten defensar que el blanc del paper manté una

continuïtat amb el paper en l'accepció que el blanc és del paper o, inversament, que el blanc es fa notar des del paper.

L'obvietat d'aquest llenguatge ha de perllongar-se per a cadascun dels apuntaments: circumscrit al blanc del paper i a aquest paper (el blanc davant), el dèbit de l'un duu al de l'altre, l'oferiment de l'un no deixa de banda el de l'altre, s'hi manté adonament, s'altera l'ocupació, es renova finitud, hi ha duració.

No cal que hi hagi solució de continuïtat. I hi ha un procés d'oferiment pel qual no sols el blanc és del paper, sinó que seria l'única manera de saber-ho. Hi hauria una continuïtat sense ruptura del blanc i del paper, i dels seus apuntaments.

En efecte és important de no lliurar-ne una imatge falsa: l'activitat s'ha dut a terme, i es duu a terme, amb dèbit, duració, alteració, afer modal, oferiment, finitud, i permet constatar continuïtat.

2. Nosaltres disposem de poder dir que el blanc és del paper, o fer destacar el blanc des del paper, o de fer les corresponents reflexions a propòsit dels apuntaments.

Però això es fa al marge d'un qualsevol enginy d'un mateix, i cal remetre conjecturalment i imaginàriament a una explicació gràcies al que ocorre enllà del fenomen: nosaltres sols gaudim d'aquesta experiència.

8. Per què l'estudi es fa des de l'oferiment.

Hem insistit en el blanc del paper i en el paper. Certament el blanc i el paper apunten si més no oferiment. Llavors semblaria que hauria d'haver alguna cosa similar per als altres apuntaments.

Pel cap baix el blanc del paper i el paper no són sols oferiment, sinó que s'hi expressa tots els apuntaments perquè no es dona un oferiment sense la resta.

Fet i fet el blanc i el paper no expressen només oferiment, sinó que són l'expressió d'una activitat, i no mostren sols oferiment, sinó quelcom *des d'un* oferiment.

Certament hi ha algun motiu de fer-ho així; cada apuntament manté la seva singularitat, mentre que suposa els altres. L'afer es fa entenedor quan se sospesa que la novetat, en l'accepció del dispar, i la diversificació, apareixen des del dèbit i l'oferiment. D'aquí que calgui avançar en l'estudi, no tenint present sols el que s'ofereix, sinó fer-ho des del que s'ofereix.

9. El blanc i la seva suavitat.

Per què parlariem d'integració del blanc i del suau.

Llur copsament unitari.

També la suavitat del paper es troba en continuïtat amb el paper, de manera que, amb la primera, es lliura així mateix el segon.

L'afer valent per a la suavitat i per al blanc, convida a tres camins de digressió.

1. El primer remet a l'aprenentatge com sigui que no ens costa gens de passar de la blancor a la suavitat, i des de l'una o des de l'altra al corresponent paper. Però el dit ens encega per a comprendre com tot això s'ha pogut aprendre, i ens força a atendre curiosament una experiència del paper. Des d'aquest punt de mira sembla que podem lliurar-ne algun esclariment que deu respondre a com ho fem quan ens ho considerem detalladament, i que deu ser el camí precisament d'haver-ho après. Es pot suposar que les experiències d'aprenentatge haurien de seguir seqüències compatibles amb una certa construcció perceptiva.

2. Defensaríem també que hi ha una integració del perceptiu entre la suavitat del paper i la seva blancor, que seria alhora la del corresponent paper.

Mentre veig el blanc del paper s'està lliurant el paper – amb la suavitat del paper es dona el paper. Tanmateix l'experiència perceptiva del blanc del paper conté, quan se l'atén i és el cas, la suavitat del paper. La circumstància de defensar que el paper blanc és el paper suau no suposaria cap esvaïment del blanc i del suau, per tant dels respectius papers. No se superaria la integració del perceptiu ni el temps d'una explicitació a l'altra. A l'experiència perceptiva del paper no li caldria oferir-se altrament que com *una experiència integrada* que bastaria per a mantenir una qualsevol altra consideració.

De fet, quan es digués que es tractaria d'un únic paper, s'expressaria *seguint el temps* que el del blanc és el del suau, per tant *subratllant la integració*. No hi hauria síntesi, sinó una experiència del perceptiu que, avui com resultant, enviaria a un múltiple exercici, per tant a un aprenentatge, i a una composició de caire perceptiu que remetria al cos no dat.

La integració del perceptiu palesaria la seva coherència mentre mantindria els dèbits corresponents, manifestant amb això una vegada més, que el lliurament dels afers també es deu.

3. Però caldria anar assumint una tercera passa que fora aquella que allibera l'ocupació de ser o del blanc o de la suavitat, com si les qualitats preses d'una a una fossin els camins assenyalats a l'activitat.

Això no és així: no sols es *traspassa* del blanc al suau sense cap dificultat, sinó que tampoc no hi ha cap inconvenient *d'ocupar-nos alhora del blanc i del suau*, i deu ser allò que quotidianament fem, en l'accepció d'una ocupació fàctica i factual; hem d'admetre que hi ha una ocupació conjunta original

de blanc i de suavitat. En aquesta accepció es podria dir que la diversitat qualitativa és una resultant analítica.

10. El paper tal com és.

La seva unitat.

1. Fet i fet el paper no seria res més que un tal lliurament del perceptiu en tant que no s'hi explicitaria ni el blanc del paper tal qual ni la suavitat del paper tal qual, sinó el paper, és a dir, s'hi explicitaria allò que no es fa simplement amb el blanc o amb la suavitat.

Amb el paper, s'hi determinaria quelcom amb tots els apuntaments, àdhuc admetent el protagonisme de l'oferiment. Però és rellevant d'anotar que alhora suposa esdeveniment, alteració, dèbit, etc. El paper és aquest tot, amb el seu dèbit corresponent, que no cal que sigui dèbit del blanc excloent el del suau perquè es tracta d'una dèbit perceptiu a seques.

Tanmateix una tal consideració a partir del paper que es veu i es toca ha de dur al fet que quotidianament una percepció lliura el paper, la qual cosa permet fer-ho remetre a l'aprenentatge i a la reiteració: hi ha paper, taula, cadira, ploma, etc., que ja formen part del nostre paisatge de cada dia, sense que calgui fer qüestió del seu lliurament.

Ara bé: no podem estar-nos d'anotar com és possible de parlar d'un paper tal i com ho fem, sense seguir una experiència que permeti entrellucar-ho. Més enllà d'això ja no cal considerar afers perceptius de cap mena a partir del domini perceptiu.

Des d'aquí pot sembla obvi d'admetre la unitat del paper, quan s'assumeix sense problemes el paper com un objecte més. Però és que la unitat no demana tampoc res d'especial quan ho considerem: l'esmentat paper basta per a atribuir-li la unitat, com sigui que assumeix des de si tot el que és paper, sigui

assumint-ho o gràcies a quelcom que remet a l'aprenentatge i que ja és una adquisició.

11. Un tot que inclou un adquirir.

El blanc del paper suposa el paper, i es pot anar des d'aquest al seu blanc. Però el paper explicita com a molt un afer conjunt reduït que ha de remetre a l'aprenentatge i a un cos no dat quan no hi ha una multiplicitat de cares o àdhuc de qualitats, i normalment hom passa de la blancor al paper suposant-lo, i sense massa consideració a un conjunt pel fet que ja domina tot això.

En el cas més curós es passaria del blanc del paper al paper com un tot, pel cantó representatiu, del suau i del blanc (i amb tot el que s'ha après): el blanc del paper suposaria el paper i aquest remetria al primer. Aquí el paper no podria no contenir la blancor, però no l'explicaria en solitari: suposaria que ho podria fer, però faltaria la passa que hi dugués.

12. La realitat del paper.

1. Es tracta d'assumir que, en parlar del paper mentre el veiem i toquem, no hi ha aquí un tot imaginari entre dos o més trossos imaginatius, ni cap conjunt voluntari, sinó que l'organització per la qual podem atendre el paper, des del que veiem i toquem, és tan original com ho és el seu blanc atès sol o la seva suavitat atesa sola. El paper atès des d'una blancor-suavitat s'ofereix, a més d'incloure un saber del que no s'hi representa, com el lliurament en persona d'aquest paper. La qual cosa implica que, el paper davant tocant-lo i veient-ho, s'hi palesa un afer real, que ha hagut de menester d'una aprenentatge perceptiu, pel qual es manifesta com aquest paper que sap encara del que no està representat.

Des d'aquest punt de mira tornem a repetir el que ja es digué dalt: que la blanc del paper o la suavitat del paper són del paper, que el suposen. No és el cas que l'explicitació del blanc o de la suavitat componguin el paper, sinó que el blanc i la suavitat s'expliciten des del paper, i són reals des de la realitat del paper.

D'aquí que el blanc suposi el paper, i aquest el blanc atès tal qual.

Fet i fet es parla d'un tot i que hi ha blanc i hi ha suavitat; es podria defensar que la dada és el paper i que la blancor i la suavitat són el resultat d'una anàlisi.

2. El pas del blanc del paper al paper no necessita de ser el pas del blanc a una blancor-suavitat, per exemple, com sigui que, atenent el blanc del paper, hom pot fàcilment passar a atendre el paper, no perquè hagi d'explicitar des d'una qualitat, sinó perquè ja domina que el paper que ara es veu no és la blancor atesa, sinó que s'atén quelcom real, resultant d'un aprenentatge perceptiu irreductible a l'explicitació del blanc tal qual, i irreductible a una representació que no incorpori el guany de trobar-se en un afer real malgrat que no s'hi trobi representat per d'altres cantons o amb d'altres qualitats. S'hi és, al paper, tal i com es lliura en el perceptiu.

II

UN TRET CONSTITIU DE L'ACTIVITAT

S'ha indicat, sobretot a partir d'un nivell d'observació perceptiva, la continuïtat entre el blanc del paper i el paper com un afer fàctic. Ens falta estudiar les seves conseqüències per als diferents apuntaments.

1. El pas d'un apuntament del blanc del paper, al del paper, copsat com a esdeveniment.

El dèbit del blanc del paper es rebla i és reblat pel dèbit del paper blanc que percebo, mentre hi ha, per exemple, esdeveniment.

L'oferiment passa de l'un a l'altre, mentre no hi ha un blanc de paper sense paper, i a l'inrevés. Hi va havent activitat, no s'atura l'esdevenir, i l'apuntament és aquí d'allò concret. Certament no podem expressar que l'apuntament del blanc del paper és del paper sense un tal desplaçament temporal: el canvi d'oferiment es fa en l'esdeveniment temporal. És així com determinem i expressem: no som simultàniament en una consideració d'igual a igual entre el blanc i el paper, sinó que, l'afer esdevé.

Hi ha així mateix alteració ocupacional en el pas del blanc del paper al paper; mentre l'apuntament va essent d'allò alterat, esdevé temporalment. No permet expressar que hi hagi un indiferent apuntament entre el blanc del paper i el paper perquè s'ha alterat i no es pot superar l'esdevenir.

Tampoc el fet conscient no deixa abandonar el temps: es va essent conscient, etc.

2. Pas a la constitutivitat.

1. Caldria ara eixamplar la mirada d'aquest protagonisme del temps respecte dels altres apuntaments, i de veure que quelcom de semblant es podria afegir dels altres apuntaments. Certament alguns dels qual ho podrien posar de manifest sense massa dificultats, i d'altres amb algun esforç. Per exemple, n'hi hauria un copsament des de l'alteració; seria per l'alteració que hi hauria variació, modalització, esdeveniment, etc. I ho estendríem a d'altres apuntaments: seria perquè hi ha canvi d'oferiment, etc.

Al cap i a la fi entre l'apuntament del blanc i l'apuntament del paper no hi pot no haver una variació, una modalització, una alteració, l'esdeveniment, canvi d'oferiment, una finitud implícitament diferent.

És *dins d'aquesta constitutivitat* que s'hauria de comprendre l'expressió que el blanc del paper és del paper, com es passa de l'un a l'altre, i a l'inrevés; que es digui que l'ens de l'un suposa el de l'altre, que l'apuntament de l'un comporta l'altre, etc., no perquè sigui tot plegat indiferent, sinó per la manifestació que es va desenvolupant des del blanc al paper, i en direcció oposada, i sempre que es lliuri el cas concret.

Qui mana que sigui així és el desenvolupament concret del cas. Cal ser-ne fidel tal i com s'ofereix.

2. Per tant no semblaria justificat d'expressar que la constitutivitat reflectís fonamentalment la circumstància que hi ha esdeveniment, i que calgués concloure el caràcter bàsic d'aquest apuntament respecte dels altres.

En efecte és més fàcil de copsar la constitutivitat del conjunt dels apuntaments des del temps, però afecta tots els apuntaments, que comptat i debatut van a l'una, malgrat que s'expliciti quelcom i no tot alhora.

Al cap i a la fi la constitutivitat palesa tautològicament que l'activitat és activitat, i no parada.

3. Insistent en la constitutivitat.

1. Anoto l'esdeveniment de quelcom, o el seu adonament, etc., però m'és impossible de gaudir d'un discerniment simultani de tots els apuntaments en l'accepció d'ocupar-me'n explícitament de tots alhora tal i com puc anotar la finitud explícitament.

És clar que estudio cada apuntament, i que tot plegat és degut a la limitació en l'exercici de l'activitat (que ho fa d'acord amb els apuntaments).

Per tant quan expresso que el blanc del paper és del paper hi ha la constitutivitat esmentada, i això valdria per al seu ésser.

I el fet s'hauria d'estendre a cadascun dels apuntaments, sabent, però, que no cal sempre que tot se sàpiga explícitament ni igualment, com sigui el cas que soc conscient, per exemple, encara que estigui explicitant el blanc del paper o el paper (o l'ésser respectiu).

2. No és pot anar més enllà de l'activitat.

Alhora és l'activitat la que va permetent que s'expressi quelcom a propòsit del blanc del paper, després del seu ésser, plenament cert que el blanc del paper és del paper. La certesa, no la lliura una anàlisi més o menys ben intencionada, sinó que prové dels afers a través de l'exercici de l'activitat. Que tot això es gaudeixi a través d'una constitutivitat no hauria de dur a l'escepticisme, sinó al repàs des de la concreció.

És així, per exemple, que s'assumeix expressions com «el conscient suposa l'esdevenir», etc.

4. ¿Restar en el dubte pel pas del temps? ¿És possible argumentar contra la constitutivitat del percebut?

1. S'ha parlat moltes vegades de la rellevància del canvi per tal d'introduir-hi la sospita a propòsit de l'estabilitat del que se sap. Si tot flueix res no seria el que era.

En el nostre cas, a més del canvi natural, amb l'esdeveniment, s'hi afegeix una alteració de l'ocupació, una variació del deïbit, un anar modalitzant, una renovació cognoscitiva, un fent-se finit si més no implícit. Per tant es tracta d'un qüestió que no afecta sols el temps com a esdeveniment, sinó al conjunt dels apuntaments quan tots van a l'una.

Veig un paper blanc: *mentre el miro* es va desenvolupant tot el que acompanya una tal duració³. *Es manté així* suficient com a paper blanc per tal que s'expressi que és un paper blanc. Un paper blanc no podria lliurar-se de cap més manera.

¿Diré que tot això rebla que no hi ha, en un afer natural, res que pugui dir-se *unívocament* que és un paper blanc? Si hom agafa una actitud hipercrítica podria defensar sempre que és impossible un saber estable perquè tot esdevé.

Una actitud diferent exposa que el procés temporal, que s'acompanya dels vaivens de la resta dels afer que apunten, és *la manera constitutiva de lliurar-se quelcom*, per tant que és així que s'està en contacte amb un paper blanc, és així com es topa amb un objecte. I fora així com es parlaria del seu ens o que s'ofereix real.

³ L'ús de 'el paper blanc', quan s'està percebent el paper, pot ser una resultant que palesa el domini perceptiu sense més comentari. Al costat d'això hi pot haver el pas reductor des del paper al seu blanc, que faria notar esdeveniment. Tanmateix l'exemple sols pretén assumir que, sigui com sigui, la consideració d'un paper blanc si més no dura, suposi un domini o inclogui el pas del paper al blanc.

Això no implica que el paper blanc, l'objecte, l'ens, el real, es mantingui exactament el que eren *com si no hagués passat res*. Sinó que el nostre coneixement del paper blanc es lliura dins d'una constitutivitat. Ja s'ha dit: no hi ha un ésser absolut, sinó un que es lliura d'acord amb els apuntaments, suficient per a saber que hi ha un paper blanc.

És que aquí la certesa o la incertesa no la lliura la constitutivitat dels afers, sinó l'actitud que sustenta la primera, o la de la segona, que es recolza sobre la sospita i la inseguretat.

D'altra banda hi ha un fil conductor que assenyalaria que *el manteniment en aquesta actitud desconfiada no s'avé amb el conjunt dels assumptes*: hi hauria una certa ruptura a l'hora d'argumentar contra l'admissió que nosaltres coneixem quelcom d'acord amb una constitutivitat, i disposar de les coses en el dia a dia amb la certesa corresponent; la incertesa no podria rebutjar la possibilitat d'aquest afer conjunt dels apuntaments en el tràgic quotidià, sinó sols romandre en el seu criticisme: caldria abocar-se al afers i no accontentar-se amb la indecisió.

A més a més les certes quotidianes serien també una resultant de l'aprenentatge i de la reiteració, que no llevaria la necessitat d'atendre, tal i com és possible, els afers relatius a la consitutivitat.

Val la pena de subratllar que no hi ha cap saber que no es trobi condicionat per una constitutivitat: s'exerceix així una qualsevol tasca. No hi ha cap experiència absoluta, atemporal, aconstitutiva: les nostres tasques duen a terme d'acord amb allò que els és propi.

2. El que s'expressa s'aplicaria també a l'activitat que mira un detall, per exemple, d'un objecte natural respecte d'aquest objecte, sabent que hi ha un límit per a tot: més enllà del manteniment immediat de l'activitat es recuperaria la imatge ja superada, però llavors la certesa d'estar tractant-se de l'objecte

no sols provindria de l'activitat perceptiva, sinó també de quelcom rebut gràcies a un cos no dat, etc. No tot s'hauria de col·locar en el mateix sac.

5. Eixamplant l'angle constitutiu.

En deixar el cas concret natural i passar a la imatge és fàcil d'assumir que mantenir-la suposa que s'hi roman, per tant que hi ha esdeveniment amb la resta d'apuntaments.

El pas d'una imatge a una altra hauria de considerar-se una relació, i és precisament gràcies al procés constitutiu que s'hi troba enllaç i per tant contacte entre les dues imatges sense que es considerin una sola imatge, sinó que s'hi manifesti relació.

Hom va passant d'imatge a imatge, o de quelcom xiuxiuejat internament o pensat, a quelcom altre, i arreu s'acompleix el tractament de dalt: es respecta allò que es relaciona mentre hi ha esdeveniment amb la resta d'apuntaments. Des del punt de mira del coneixement la marxa es podria anomenar raó. Tanmateix la mirada des de la constitució ho va mantenint com es diu.

Es parla amb els altres i llavors hi ha una mica de tot: imatges, mitges paraules internes, pensament, etc., si l'activitat va fent fluir la conversa, que atén el que l'altre comunica i el que hom diu. L'esdeveniment va palesant relacions, la constitutivitat pròpia dels objectes que rodegen, l'espontaneïtat d'escotar i de parlar, etc., No tot val igual o mereix una igual interpretació. La dispersió no s'explica sols per aquest tret de l'activitat, sinó també perquè es porten a col·lació afers diversos.

És així com se sap el sentit de l'hora d'un rellotge: mentre la manté, i la relaciona amb alguna altra cosa natural o imaginada.

O també com es gaudeix d'un contingut ideal o de la noció d'unitat, que no poden no dar-se en l'activitat, amb el que suposa, sense que hagi d'entrar en consideració que l'ideal o la

unitat no són simplement els que s'ha tingut en compte en un instant anterior.

En conjunt les qüestions no són rellevants per la constitutivitat, sinó pels problemes que comporten. No ens cal que l'activitat s'aturi. Amb l'incondicional i l'absolut no es deu saber be bé què se suposa que s'hi copsa; basta, en ser-hi, d'estar pendent del que hi ha.

Defensem que una qualsevol cosa és idèntica amb si mateixa, i ho fem per al cas concret, i tal i com es fa constitutivament (es rebla mentre esdevé factualment). Gaudim d'una identitat personal en l'accepció que em mantinc, quelcom que deu ser gràcies al cos, sense que es tracti de cap principi d'identitat ni de cap altre afer. I les coses romanen al voltant d'un mateix gràcies que hi soc, és a dir, que hi vaig essent.

III

ALGUNES DETERMINACIONS DE LA PERCEPCIÓ A TENIR EN COMPTE

La diversitat d'afers que es perceben motiva l'afany de fer-ne algun tipus d'aproximació i de distribució, mentre es comprova si el que s'ha anat defensant fins ara permet fer vàlid l'esquematisme seguit.

1. Què és una qualitat. Els modes qualitatus.

Hem estudiat, a propòsit del paper, que aquest blanc, una qualitat, era una forma de dar-se'ns que no podria estar-se dels apuntaments, tot i accentuant-hi la blancor. Passàrem al mateix paper, i llavors parlàrem del domini perceptiu i també d'ocupar-nos conjuntament de la seva blancor i suavitat, sense deixar el seu domini; més enllà remetíem a un cos no dat.

Les substàncies (per exemple, un paper o un tros d'or) són moltes i gaudeixen de qualitats.

La importància de les qualitats rau que plasmen el divers i, deixant ara el sentit pel cos propi, les percebem quan toquem i olorem.

Les qualitats no són sensacions: les primeres són de les substàncies, les segones del meu cos⁴. Són de les coses: el blanc del paper era del paper, talment com ho és la seva llisor. No hi ha aquí cap atenció a aspectes que no puguin menar a les substàncies: no hi ha substàncies que no es lliurin pel que es veu, es toca, i d'altres.

⁴ Per a la doble direcció de les consideracions, cf. *Propostes en ocasió del cos i de les passions*, QF13.

Precisament una aproximació de definició de qualitat rauria a dir que *és allò que, manifestant quelcom de la natura, permet també, al marge d'això, una referència a les sensacions del meu cos.*

De fet les qualitats són les maneres per a apropar-se a allò d'on són: les substàncies; i quan no s'atén de què són qualitats, llavors es troben en l'activitat a títol del divers que fa palesar com es lliuren els afers i com es dona el que hi ha en el perceptiu.

Si més no les qualitats fan aprendre que l'ens es lliura també en modes qualitatius. Que vol dir que cada qualitat gaudeix de tots els apuntaments, i se n'accentua l'oferiment, per tant des d'aquí.

2. El percebut no agombola qualitats.

En alguna accepció la qualitat seria la resultant més analítica de la percepció: en aquella que palesa la seva diversitat representativa. Vol dir que hem hagut d'anar aprenent que això és així, i ho hem fet a mesura que ens hem exercit en la pluralitat i distinció del que també gaudim com a sensacions.

Certament una mica hem après les diferents qualitats i sensacions confrontant-les i diversificant-les. Allò gustós no és quelcom llís, etc., i hem mantingut els camps qualitatius i sensorials discriminats, i amb múltiples exemples per a cada sentit.

Aquestes circumstàncies, a sumar-hi la tradició dels filòsofs, podrien dur a entomar les qualitats a tall de peces bàsiques del coneixement, quan de fet serien sols resultants analítiques respecte de les quals l'activitat no es trobaria en cap cas sotmesa.

El llenguatge referent a una substància, un paper per exemple, i atenent-la quan se l'està percebent, a més a més del

domini, pot perfectament suposar el que l'anàlisi expressa amb més llenguatge com a blancor i suavitat. L'ocupació no té un programa explicitador circumscrit, sinó que l'activitat s'ocupa en l'univers perceptiu de moltes maneres, de les qual es pot afirmar segur que moltes no són de meres qualitats, i que contempen una originalitat irreductible a una superposició de qualitats. Un paper no és una juxtaposició de la seva blancor i de la seva llisor. L'ocupació descobreix la realitat i és aquesta la que imposa què s'hi lliura com sigui que l'activitat és compromís, per això hi ha dèbit, domini, i tasca explicitativa.

Com hi ha substàncies hi ha relacions i paisatges, carrers i presents. Ho anirem considerant a poc a poc.

3. La substància.

En quina accepció «està sota».

1. El blanc del paper podria dur al paper: es tracta fonamentalment d'una alteració ocupacional. Sols hi ha aquí quelcom que «està sota» en l'accepció que, des de qualitat, l'ocurrència corresponent permet assumir el que se suposa que és un paper, que hi hagi doncs una continuïtat i que s'alteri l'abast de l'apuntat més o menys explícitament. I alguna cosa semblant es diria a propòsit de la suavitat.

Ja hem comentat que, en el cas concret explicitat, a més del domini perceptiu, hi ha un copsament que no s'atén a un programa a través de qualitats, sinó que determina el paper com a quelcom que es lliura a l'una.

Una definició de la substància faria així: allò que permet una anàlisi qualitativa i parlar-ne a tall d'un global perceptiu. La substància demana doncs d'analitzar-la en el qualitatiu, i en permet l'explicació. De totes maneres també és una resultant que remet a l'aprenentatge, que inclou la certesa que s'hi troba en la seva determinació, i que fa que tot allò que hi ha efectivament

en l'ocupació que situa es rebli amb la seguretat de poder-la gaudir per d'altres punts de vista o perllongant les capacitats qualitatives. Tot un saber.

2. En principi un paper, una taula, l'habitació, el carrer, etc., es van resseguint com a afers reals, que suposen domini perceptiu i que, més enllà de trobar-hi el qualitatiu, s'ofereixen a tall d'afers substantius.

És clar que també un paper permet que se'l trossegi, hem analitzat l'aire per a aïllar l'oxigen, etc., i parlem de les substàncies elementals, que permeten l'anàlisi qualitatiu, la determinació de les qual es fa sobretot a partir del seu comportament, és a dir, per la seves propietats.

Tot i això convé assenyalar que el tret substancial no s'hauria de confondre amb les substàncies químiques: els àtoms estarien representats, a nivell imaginatiu i mediat, a tall de substàncies.

Les substàncies a trobar i a classificar depenen doncs del que es va estudiant. Això es fa d'acord amb el perceptiu compromès: un tros d'or, una mica d'aigua, un buf d'aire, gaudeixen d'uns trets singulars, mentre que el fet de contemplar un paisatge permet una consideració laxa substancial en el sentit que no hi ha una dèria individualitzadora, i que s'assumeixi quelcom més que una visualitat (també s'ha recorregut paisatges, s'ha tocat el terra i els arbres, etc., hi ha la inclusió del que se'n sap).

La cerca de substàncies elementals deu perllongar la certesa a propòsit de les qüestions perceptives.

Un lliurament, amb l'apuntament del deïbit, malgrat que no n'hi ha, d'aquest deïbit, una atenció exclusiva.

4. El cos natural.

La seva singularitat respecte de la substància.

No es diu igual cos que substància. La defensa que tota substància suposa cos és redundant. Que no es digui igual suposa que el cos insisteix en el que ja es troba en la substància. El fet de decantar-nos per cossos impedeix poder-ho fer al marge de les substàncies.

No hi ha cos que no sigui de substància, i el cos accentua precisament el dèbit. Una peça d'or, una mica d'aigua, un buf d'aire, una taula, una habitació, el carrer, etc., són substàncies, suposen tots els apuntaments, i *són cossos perquè s'apunta la subsistència, l'autosuficiència, la constància, la imposició.* Tenen característiques qualitatives quan hi ha anàlisi, i se'ls entoma com a substàncies, però com a cossos es considera sobretot el seu dèbit.

No es considera el cos sense tenir present que és d'una substància i alhora se subratlla el seu dèbit: per tant per al cos és vàlid així mateix que ho és d'un global perceptiu, si cal comprendre-ho més enllà de ser una resultant que remet a l'après. S'hi estableix un afer prou important, un domini en l'apuntament del dèbit, que basteix una manera de ser perceptiu, que suposa la resta d'apuntaments, que no es lliura sinó d'una substància, que intervé decididament en pro d'una assumpció de les coses tal i com són.

El cos seguint la substància, i l'anàlisi permetent arribar a tot tipus de substàncies, hi haurà el corresponent cos. D'aquí que ens hàgim acostumat a parlar dels cossos naturals en referència a aquells que gaudeixen d'una certa caracterització.

5. El cos, la cosa, i la unitat.

L'enllaç de qualitat i quantitat.

1. En un altre lloc defensàrem que calia estudiar la cosa per tal d'explicar què és la unitat⁵. Sens dubte l'abast de l'ús de 'cosa' pot ser prou ampli, no sempre molt adient per a esclarir què és la unitat, però en prou casos quelcom és una cosa en l'accepció de ser individualitzat, engrapable, subsistent, etc., tal i com diguérem al seu lloc, i després també és cosa el que s'individualitza atenent una manera de copsar els afers després d'exercitar-se en aquells primers.

Ara bé, un cos percebut és sempre quelcom extern, i hi ha éssers que no són cossos (per exemple, un sentiment).

A més el cos subratlla el dèbit, mentre que la cosa ho fa respecte de la seva discrecionalitat (accentua l'alteració i l'oferiment).

Però un cos pot ser d'una cosa, i llavors s'individualitza. Que sigui aquí un individu ho palesaria la constatació que l'assumiria així, i a més a més hi seria el dèbit.

Comptat i debatut, i posats a lliurar una nota sobre la unitat, un cos és aquí útil en la mesura que ho és d'una cosa, i llavors permet d'introduir les consideracions que afavoririen el paper de la unitat (i del nombre).

En efecte un paper, se'l podria percebre d'acord amb el representatiu, se l'entomaria real i, així dominat i manipulat, permetria un llenguatge de ser una cosa, i de parlar d'unitat com a principi del compte.

Una qualitat, se la podria copsar així mateix una cosa en l'accepció de la seva individualitat, però no seria cap cos, sinó d'un cos. Aquest omple un espai, mentre el qualitatiu es diu de la substància sense tal qual explicitar-la.

⁵ Cf. *La unitat i el nombre* QF31.

2. Admetem que una substància es manifesta analitzable pel qualitatiu. I la unitat palesa una qualitat o quelcom analitzable pel qualitatiu.

Es pot suposar que l'home va començar a comptar a partir dels dits de la mà, de pedres, de grans d'algun vegetal, o d'altres, és a dir, a partir de coses que podria agafar, resseguir, observar pels diversos cantons, i que també serien cossos (els dits farien aquí d'instrument de record, o de comunicadors), per tant afers subsistents, independents, representants muts dels seus equivalents.

Si aquest fos el cas, llavors s'explicaria que el llenguatge d'haver-hi només *un* paper palesaria precisament la individuació i subsistència de la cosa i del cos pel fet que n'hi ha d'altres: el següent paper seria el segon o el dos. Des d'aquest punt de mira s'abraçaria sense recança que el paper lliura el principi del nombre perquè és individu i subsistent (una cosa i cos), i es dona precisament per les seves qualitats.

El quantitatiu es diria de la cosa i, en el cas de les naturals, del cos i de la substància corresponent per mor de la cosa; el qualitatiu analitzaria la substància

Qualitat i quantitat serien afers complementaris quan ens trobéssim en els exemples concrets i en tot allò que fos elemental, per tant abans de fer-se el numèric una activitat autònoma, mentre la unitat i el nombre expressen la cosa, el qualitatiu enfilant la substància.

6. Què és la percepció.

Se sap on és quelcom que es veu i que no és a la mà, malgrat que tot el que implica de saber-ho no s'hi trobés *efectivament*, en un tal saber (es remetria a les moltes experiències visuals, tàctils, motores, a través d'un medi, amb les coses, a la coordinació, i d'altres: per exemple, a l'importantíssim paper d'un cos no dat).

El representat es diu perceptiu per lliurar-se multifocalment (a través del tacte, de l'espacialitat, de la visió), polimòrficament i policromament (com a exemple d'una multiplicitat de tipus qualitatiu).

El cos propi en forma part. D'aquí que no sigui estrany que tot allò que fa referència a on són les coses hagi d'incardinar un context.

La multifocalitat a través de les qualitats i dels moviments en un medi, la polimorficitat per allò divers que s'hi troba, àdhuc la policromia de colors, de diversitat de tactes, no farien més que descriure com es va lliurant el perceptiu, i la percepció seria la capacitat de percebre, d'assumir quelcom així, és a dir, de tal manera que s'és capaç de parlar d'una multiplicitat de qualitats i substàncies, d'espais, etc., i també, és clar, la percepció expressaria el fet mateix de percebre.

7. El percebut suposa l'espacialitat (o l'és).

L'espai perceptiu⁶.

1. Qualsevol afer percebut *se sap* a través d'un medi que és espacial: per a tocar el paper, no sols cal estendre el braç, sinó així mateix jugar amb el paper mentre es mou dits i mans. Àdhuc en la contemplació d'un edifici, hi intervé la motricitat dels ulls i del cap, la tensió del cos, a més de *saber* on es troba, a quina distància, etc.

El paper que toco (i que veig) decididament palesa amb això mateix que és suau; el tocar-lo vol dir això: el conjunt de moviments dels dits i de la mà mentre s'experimenta la suavitat. L'espacialitat està sabuda o implícita en un qualsevol aspecte qualitatiu.

Com el paper és blanc o llis, també no pot haver-hi un paper que no estigui suposant en el mateix moment alguna espacialitat del medi i que hi hagi alhora la motricitat dels ulls i de la tensió corporal.

2. Es corre, se salta, s'agafa, s'estira els braços, s'arriba als estris, s'engrapa les coses, es mira. S'hi troba l'experiència per la qual hi ha paisatges, i per la qual s'abraça una alzina, o es capbussa dins de l'aigua del mar; per la qual el capvespre s'il·lumina amb infinits colors; per la

⁶ Un estudi detallat d'una aproximació a l'espai, el lector el trobarà a *Introducció a la geometria euclidiana* QF36.

qual m'oriento en la foscor o segueixo un perfum. I l'espai va implicant-se en tot.

Ens expressem al ritme de l'ocupació: no es pot fer *de manera que s'explicités* *ahora* prou aspectes; per això hi ha l'apuntament de l'ocupació situacionadora, que cal considerar també com a quelcom delimitador. D'aquí l'anar expressant-nos: hi ha realitat, és a dir, ésser; tanmateix la natural, l'explicitaríem (si ens hi poséssim) com a quelcom amb un comportament més o menys reiteratiu, per exemple. I llavors el percebut es lliura, atenent el que s'hi troba implicat, multifocalment (a través del tacte, de l'espai, de la visió, etc.), polimòrficament, policromament. L'espai n'expressaria una característica del medi quan ho atenguéssim expressament: si no esdevé més aviat quelcom sabut sense més, i experimentat constantment perquè ens movem en un medi.

3. *L'espai perceptiu s'ofereix com l'espai del medi, sabut o experimentat, i ahora una qualsevol informació perceptiva està suposant el medi, que és espacial; forma part de la percepció amb el mateix títol que una qualitat, i no pot haver-hi d'altres dades perceptives que no es lliurin a través d'un medi transparent, penetrable, etc.*

L'espai quotidià és aquest espai perceptiu, circumscrit per obstacles de tot tipus, però que *ahora sap* que hi ha molts afers més enllà i en totes les direccions.

Un espai per on els objectes ofereixen els seus colors i formes, el retallen: es diu que tenen un espai perquè hom els por remoure, i tot això es domina àmpliament. En *sabem* molt, de l'espai.

8. Situació perceptiva i lloc.

Les relacions perceptives.

1. «El paper és damunt la taula» expressa una resultant d'una seqüència perceptiva: el seguiment de la taula amb el paper damunt. Un esdeveniment *on hi va havent* una ocupació que situa.

És clar que, en aquest cas, són tots els apuntaments els afectats. Fet i fet la situació perceptiva⁷ palesaria un domini de coses i de circumstàncies, que remetria a un cos no dat, malgrat que, l'expressió d'aquesta situació, la dugués a terme l'activitat.

Hi ha situació perceptiva perquè hom ha explorat molt, hi ha hagut distincions de cossos, manté una història darrera de les relacions amb els seus voltants.

2. El perceptiu no s'ajusta a uns fàcils esquematismes, o a allò que ens és quotidianament més usual: manegem papers i taules sovint, i aquestes no tenen freqüentment papers damunt seu. Quan és el cas hi ha una situació *des del* paper o *des de* la taula per la qual cosa s'expressa que el paper és damunt la taula.

Es tracta d'admetre que *una situació*, el trobar-se el paper damunt la taula, sempre tenint davant l'afer, *correspon justament a l'esdevenir pel qual ho sabem*, que implica, és clar, la resta d'apuntaments.

3. El lloc és on alguna cosa està col·locada, per això pressuposa la situació i, les circumstàncies totes davant, sols se'n diferenciaria, d'aquesta, perquè es manté en quelcom, ja sigui com a lloc d'arribada d'una situació, o com a quelcom que se sap situacionable, per tant com a punt de partida. Som en ple procés que allarga el de la situació o n'incoa el començament.

4. De fet *qualsevol relació perceptiva s'hauria d'interpretar com un procés sotmès a l'esdeveniment*, que es

⁷ Podríem haver parlat, en lloc de situació perceptiva, de situació espacial. Ho evitem perquè hauria d'haver-se estudiat prèviament que sabem que les coses omplen un espai perquè les removem, restant el medi. Una vegada après això les coses esdevenen espacials com una resultant dominada. En definitiva una situació espacial no ho és per l'espai del medi efectiu, sinó per l'espai que les coses omplen.

troba garantit precisament perquè es tracta d'un procés d'explicitacions i d'implicitacions.

9. El moviment natural⁸.

1. Com l'atenem, el moviment d'una bola que corre? El moviment de la bola no s'atura perquè l'estudiem; la circumstància d'haver-hi una diferència de llocs no bastaria perquè apunta a una relació estàtica de llocs a partir d'un cos en moviment; la diferència de llocs pressuposa el moviment mentre hi palesaria aquesta relació.

En efecte el moviment de la bola es lliura com una dada, que atenem com podem en tant que hem de defensar que la seva atenció és de curta durada (més enllà simplement el reproduïm), fins i tot admetent que el moviment continuï i que anem mantenint-hi la nostra atenció.

Llavors sembla que caldria admetre el moviment com a dada, i que els esforços per a atendre'l sols s'ocupen d'un esdeveniment donat, de quelcom que no s'atura.

Però si atenem (anar atenent) d'una manera efectiva moviment (d'una bola que corre, per exemple), i sembla que ho fem, això hauria d'implicar que anotem d'una manera *perceptiva* quelcom que *ocorre*, és a dir, que *no hi ha un lliurament estàtic*; en d'altres paraules: mentre el moviment concret és quelcom que *s'esdevé*, palesaria *l'esdeveniment del mateix moment determinant* (l'ocupació no es diferencia del seu contingut).

2. El moviment no és cap entremig entre el que és i el que no és, o alguna altra forma de compromís⁹. Més aviat gaudeix, com a

⁸ Per al moviment, cf. *El temps i el moviment natural* QF6.

⁹ No és el pas del no ésser a l'ésser, i de l'ésser al no ésser: tot el que hi ha en l'efectivitat del moment es comprèn com la seva manera de ser, i la seva manera de ser és esdevenir. L'esdevenir apunta això de l'ésser, i per aquesta

fet perceptiu, dels apuntaments, i aquí fent explícit que hi ha esdeveniment natural i temps originari.

No hi ha res que no suposi esdeveniment, com sigui que no podem constantment no durar, anar esdevenint arreu: un moviment natural rebla, amb el seu esdevenir, l'esdeveniment del temps originari.

Tanmateix les precisions nocionals derivades de la física aristotèlica i de la galileana-newtoniana hi són absents.

Nosaltres atenem un procés, hi intervenen dos o més cossos, i la seva expressió no és la d'un cos o la d'un altre, sinó que hi entren en compromís tots sense esclarir ni poc ni molt res de particular de cadascun, ni en un sentit ni en un altre. *El moviment és quelcom perceptiu unitari*, i s'expressa així, abans i tot d'admetre'l com el lloc canviant d'un cos respecte d'un altre.

És que no hi ha un programa preestablert que digui què ens ocupa i què no: en el moviment, s'hi palesa un fet perceptiu global, amb tots els apuntaments. Però el perceptiu es va descobrint a mesura que hom se n'ocupa sense que allò que li és més engrapable o útil hagi de ser la manera prèvia de trobar-lo.

raó es diu que l'esdevenir és. No hi ajuda gens l'expressar-hi el no-ésser: el que ja no és percepció concreta s'expressa a través d'una negació, però allò que es nega, l'esdeveniment passat, tampoc no ajuda per a descriure l'esdeveniment perceptiu mateix.

No es manifesta com a quelcom que, en la seva concreció, sigui i no sigui constantment: es tractaria d'una racionalització a partir d'expressar o d'imaginar el que encara no hi és, o el que deixa de ser donat, i cap de les dues coses ens diu res del moviment concret.

El moviment, se l'entoma en la seva manifestació. Hi ha tantes maneres de ser com afers plurals. Un ésser sols nocional és una abstracció.

10. La causa i l'efecte.

Un procés com un tot. També com a relació.

1. Percebem que l'aigua bull gràcies al foc: la mirada quotidiana no té cap inconvenient d'entomar el foc com allò que està fent bullir l'aigua, hi ha un procés que es va retenint com es pot gràcies a un cos no dat, i que lliura la seguretat que és així. No s'entreté en distincions de detall, en l'accepció de cercar exactament fins on arriba la causa i on comença l'efecte. S'hi ha gaudit de prou experiència per a saber que un foc apagat no farà escalfar l'aigua.

En la percepció del foc que està fent bullir l'aigua, no s'hi posa en qüestió el foc o l'aigua, sinó quelcom unitari, i com a tal se l'entoma, una activitat que s'escampa per un àmbit mentre el va recorrent puntualment aquí i allà. S'expressa que el foc està fent bullir l'aigua, i ho sé per mitjà del que va ocorrent, que es va coneixent així.

2. Arreu doncs *el tot representatiu permet considerar* una sola entitat, quan és el cas, o sense l'esment òntic, *quelcom unitari*.

En el cas d'una experiència perceptiva o àdhuc imaginària, *una relació de causa i efecte sembla afegir al tot unitari el fet d'explicitar-lo* que fa sobresortir i implicitar, i que és útil a l'hora de parlar-.ne.

3. La certesa de la causació – cal suposar un aprenentatge, també social – permet d'expressar-la més enllà d'un procés perceptiu, i això es pot fer de molts maneres: per exemple, en la cerca de la causa de quelcom. O es pot també encetar una colla de problemes propis pel fet de meditar i imaginar causes i efectes. I quotidianament considerem i imaginem causes i efectes en les nostres converses i digressions sense estar atenent els afers

perceptius. Tot això no és privatiu de la causa i de l'efecte, i és generalitzable per a un qualsevol tema.

Convé subratllar que *la relació* de causa i efecte *s'ofereix com una integració* (raó). Ho és quan s'atén un concret perceptiu d'aquestes característiques, també en imaginar-ho. Quan se l'expressa sense representació, hi ha el corresponent llenguatge verbal, i s'hi troba relació, i raó, així.

No totes les raons són iguals. Mentre les relacions són raons binàries, no és equiparable una relació representativa i alguna altra que no ho és, mentre que arreu, raons d'una qualsevol mena, esdevenen amb la resta dels apuntaments¹⁰.

11. Hi ha carrers i paisatges.

1. L'expressió de la filosofia procura seguir, en els punts més compromesos, un llenguatge que doni compte del fenomen, que cal no confondre amb el percebut: les imatges i el mateix llenguatge fet tema són també fenòmens. Tanmateix el què del llenguatge sovint se n'està, i parlem amb significacions verbals al marge dels corresponents afers fenomènics. Les activitats dutes a terme amb llenguatge són prou útils i satisfan moltes necessitats.

No ens podem estar de parlar així. Ocorre que, *en les nostres consideracions*, aquest llenguatge ha de fer possible de trobar en el fenomen algun motiu del que es reivindica en el llenguatge defensat. Possiblement arreu hi hagi elements percebuts, imaginats i rumiats: llavors es tracta de considerar en detall, a través del fenomen, alguna base per a l'encert o no del que s'hi expressa.

Fet i fet miro el carrer amb gent, em sedueix un cel ple de falciots, imagino un paisatge, em relaciono amb algú altre, i més. Sembla que em calgui d'altres maneres d'apropar-me als esdeveniments, com sigui que sovint n'hi ha prou més abraçadores

¹⁰ Unes consideracions més extenses en troben a *Notes a propòsit de la causa i de l'efecte* QF10.

que la simple mirada al blanc del paper, tal i com ho han exemplificat la situació i el lloc, la causa i l'efecte, el moviment i l'espai.

Vol dir que allò que valia per a la continuïtat amb un paper, des de la qualitat, restringia un problema quan, no sols hi ha continuïtat amb el paper, sinó que, perllongant el que diguérem a propòsit de la situació i el lloc, la causa i l'efecte, el moviment i l'espai, en passar revista del carrer, no es va perdent que un carrer, aquest tot, roman d'alguna manera al llarg de la meua mirada encuriosida.

Deixant els afers derivats de la raó, i circumscriuint-nos a la percepció del carrer, s'hi troba una visió que sobrepassa estretors ocupacionals. He après a observar vianants, cotxes, finestres, porteries, arbres en els escocells, semàfors, voravies: el carrer ho recull, com recull que es va mantenint aquest carrer. N'hi ha també una percepció unitària que va esdevenint amb els altres apuntaments. Més enllà d'això, i deixant la continuïtat del carrer en l'experiència que dura, desconec la llei d'un cos no dat que rebla la certesa del carrer i dels seus elements al llarg de l'estona de l'observador, i dels dies, i tampoc no sé com ha anat encasellant cada elements de què consta per tal que ara el contempli com ho faig. Estic mirant el carrer, i a més a més parlo de la seva realitat.

2. En efecte podem atendre senzillament el carrer, sense esforç per a recordar o comprendre, lliurat així. Però no s'hi val enganyar-se: el carrer, les escales de casa, la mirada al jardí, l'atenció a un company, no són pas conductes que no hagin de menester de moltes explicacions de tot tipus. Perquè des de petit hi ha anat havent una interacció meua amb les coses, els indrets, els altres, de manera que he anat i vingut de molts llocs, he resseguit amb la mirada i el tracte un munt d'objectes, he anat guanyant conductes a base d'errors i de reiteracions, sempre amb la certesa

que les claus del guany no es troben a la meua mà, sinó que remeten a un cos no fenomènic.

Puc explicitar una colla de relacions entre les parts del carrer, i també tota mena d'altres raons. Allò important rau que la circumstància d'haver anat actuant quotidianament fa que de fet disposi de les coses com ho faig, miri els paisatges com m'és possible.

Des d'aquí em capfico en la mirada al carrer: potser suposa un història de comportaments passats que ara és tal qual absent; no és tampoc oportú aquí l'anar destriant el que hi poso que no es trobi de fet representat.

Simplement s'hi ofereix a l'engròs el que ja hi era en el blanc del paper i el paper, a la situació i el lloc, a la causa i l'efecte, en el moviment i l'espai: la circumstància que el comportament desplega detalls i globalitats i que, a més a més de voler-ho fer, es disposa de tal manera que no és una tasca que es degui sols a la meua decisió.

Per damunt doncs del que hi puc relacionar o raonar, el carrer és capaç de desplegar-se i d'absorbir-me així, una resultant que remet a una història, i també que es lliura unificada.

12. El terra i el cel.

1. Les coses compactes fan que no hi hagi experiència del seu interior.

Certament he après que el podria explorar, i tanmateix això no fa que l'interior d'una cosa no esberlada esdevingui un objecte perceptiu.

Primerament el terra és mostra com el blanc del paper, àdhuc com a quelcom d'on puc extreure'n trossos. El terra, el toco a més de veure'l, o s'ensuma, o d'altres maneres de lliurar-se'm. I sobretot hi soc damunt. Però, més enllà del que hi trobo, no n'hi ha percepció. És l'extrem de l'espai perceptiu, i sols forma part

d'aquest espai com a extrem: no n'és pas un tros més. Enllà seu hi ha conjectures, abans d'una qualsevol exploració; aquí també s'hi troba la certesa, fundada en les reiterades maneres de vèncer la superfície del terra en profit d'introduir-s'hi, i en la socialització, de poder explorar-lo més, àdhuc des del pou o des de la mina, mentre que en tot cas resta vàlid que no hi ha un altre percebut lliurat que el que ho és.

Puc ocupar-me doncs del terra des d'on soc, damunt seu, on tinc una percepció que abasta tant com en considero pel que veig i pel que en sé.

El vaig doncs recorrent amb la mirada i amb el que en sé, de manera que, metre ho faig, i ha un seguit ocupacional i situacional que esdevé, que em lliura la confiança d'un terra. Certesa que suposa el que he anat fent-hi i que es troba ara sols en la forma d'un saber. La determinació del terra depèn de l'abast que hi vulgui lliurar: sens dubte comença per aquella part sota els meus peus.

2. El cel no es determina com el terra. Es veu, però és inabastable: em veig forçat a suposar on és, i també així m'adono de la importància de tocar i olorar les coses, de recórrer els camins, dels anars i venirs, d'explorar i d'inspeccionar. El cel gaudeix només d'un fet visual, i en aquest mesura mancat d'altres modes: d'aquí que se l'observi també com a quelcom amb una certa irrealitat, no perquè no sigui real a la seva manera, sinó pel seu caràcter parcial.

Així mateix no se'l pot percebre ben bé com l'extrem de l'espai: el cel no es toca, i alhora l'espai que podem percebre bé es limita a aquell del medi per on podem moure'ns o tocar. No podria se l'extrem de l'espai com el terra. La circumstància de la seva peculiar consistència fa boirosa la seva percepció, i dificulta una qualsevol pretensió de fer-ho altrament.

3. El carrer, el terra i el cel, il·lustren la rellevància de l'activitat en la determinació corresponent, on es pot atendre els seus apuntaments, i on en qualsevol cas hi ha el supòsit de quelcom que remet al tret constitutiu de l'activitat, i a un cos no fenomènic.

S'admetria que, en molts casos, hi hauria un programa d'activitat que enviaria al cos no dat, es mirés el cel o el terra, el carrer o un objecte, etc., i que també s'oferiria activitat que ho dugués tot més enllà gràcies a la constància i a l'observació, a la curiositat i a l'esforç.

13. El tot perceptiu.

1. Les experiències del carrer, del terra i del cel, passen a ser unes més al costat d'altres, perquè hi ha prou maneres d'ocupar-nos del percebut, i fins i tot n'hi ha que expressen la globalitat percebuda. Aquesta no se circumscriu al camp percebut, que n'és una delimitació posterior feta a propòsit. La globalitat percebuda suposa així mateix, com qualsevol altra percepció d'una cosa o d'un àmbit, una remissió a un cos no dat, a més de palesar la constitutivitat. Tanmateix reclama l'oferta d'un específic saber perceptiu, quelcom que no depèn sols de la decisió, per la qual cosa m'atanso a allò que ara no es veu o no es toca, recorro camins que no eren efectivament percebuts abans, sé que més enllà hi ha d'altres paisatges i dreceres, etc. No es tracta que no es col·loqui a la meua mà el saber que hi trobaré moltes altres coses més enllà del que ara veig o toco, sinó que el que ara veig o toco no pot no suposar allò per la qual cosa vaig a la cerca de novetats. Conjecturo quelcom que és obra d'un cos no dat, i imagino que el saber del que ara no veig o toco remet a un tal cos no fenomènic.

Hi ha l'expressió d'un tot perceptiu a partir del que se'n sap en el lliurament fenomènic.

Tanmateix no es tracta tal qual d'un pensament, o no necessàriament d'un llenguatge verbal, malgrat que, és clar, l'expressió suposa mediació: però val la pena d'entomar-ho com a quelcom perceptiu, també mediat, i, si cal, fer-ho en silenci. Com a molt el que no hi és efectivament ho imagino.

2. No estudio les coses percebudes des de l'expressió d'una globalitat percebuda, sinó per l'esforç d'anar atenent com es manifesten. S'hi palesa qualitats, moviments i canvis, cossos, espais, etc., cadascun dels quals mereix el corresponent tractament, presenta la seva respectiva dificultat, i s'esdevé arreu que la mateixa activitat perceptiva suposa quelcom que remet a un cos no dat i que assegura les novetats corresponents.

14. La percepció i la seva efectivitat.

El coneixement perceptiu es caracteritza per oferir-se a través d'una diversitat, per exemple qualitativa, mentre s'hi implica la motricitat. Mentre arreu se suposa un cos fora de l'abast, el coneixement que tenim, per exemple, d'un paper observat ara, tal qual no inclou les imatges per d'altres costats, malgrat que hom *sap* que el paper pot examinar-se per d'altres costats. En parlar de representació perceptiva s'expressa aquest paper en conjunt, i és *el seu saber* que permet imaginar d'altres costats. Es conjecturaria un aprenentatge fet des que vam néixer, i una remissió arreu al cos.

Això vol dir que una manera de *subratllar* (es parla de vegades, sense atendre-ho, de la percepció i dels percebuts) que aquest paper està essent concretament percebut és a través de la seva efectivitat, *a través d'una tal referència*, la qual cosa implica tenir alhora en compte, per exemple parlant del blanc del paper, la blancor com a qualitat, i en un segon terme, si es vol, com a sensació, un camí per a insistir en el caràcter efectiu de quelcom. I

una qualsevol efectivitat suposaria aquell aprenentatge, i sols seria una manera de dar-se una atenció incisiva.

15. La noció de món.

El tot perceptiu es pot entomar des de l'efectivitat, però també, és clar, «el tot perceptiu» pot esdevenir llenguatge verbal.

Tant parlant des de l'efectivitat com a tall de llenguatge verbal, el tot perceptiu podria anomenar-se també «el món». La circumstància d'haver-se usat 'món' en el passat amb unes significacions característiques no implicaria la impossibilitat d'usar-lo en el context del tot perceptiu.

Val la pena de subratllar que tant el tot perceptiu com el món se saben conjunts solidaris; hom ha recorregut molts camins, ha dut a terme una rica activitat, ha observat el cel i els paisatges, s'ha relacionat, etc. Hi ha món i tot perceptiu perquè hi ha una realitat variada, connexa, de parts implicades, oferta.

Per tant la noció de «món», prou útil a l'hora d'expressar-se, gaudiria, en aquesta accepció, del mateix valor orientatiu en el coneixement, al costat del tot perceptiu, com a valedor d'anar a la cerca del nou o del deixat.

Quan s'explicités el caràcter cíclic dels processos, tant de les situacions dels astres com del conjunt dels éssers vius; quan el món, o el tot perceptiu, s'avalués reglat i previsible, llavors es parlaria de «natura», una noció que es recolzaria en el percebut, en imatges, i en pensaments, en una raó que recauria en aquella noció. La resultant fora una de les formes d'assumir la significació del terme «natura», que en gaudiria d'altres, o d'una més estricta, al llarg de la història del pensament¹¹.

¹¹ El tot perceptiu o el món, com la natura, són també *sabers* que remeten així mateix a un cos no dat. El que se'n sap no s'hi troba tot representativament, però hi és amb eficàcia.

IV

EL COS SENTIT

La manifestació interna que hi ha del cos s'hauria d'interpretar com un eixamplament del real, que permet diferents consideracions com sigui que unes vegades es palesa pròpiament el cos intern, per tant hi ha una tal dedicació, i d'altres forma part de les maneres complexes que s'originen en l'activitat, que comprometen realitat perceptiva i corporal¹².

El cos intern no gaudeix ben bé d'un espai, malgrat que, conjuntament amb el seu vessant perceptiu, es parla d'un espai intern. És segur que, més enllà del que en gaudim, no n'hi ha novetat *sentida*, i que ha calgut força estudis *naturals* per a explicar millor què ens passa quan emmalaltim.

Si més no hi ha un entrellaçament entre els afers perceptius i els interns, com es palesa en totes les activitats dutes a terme amb motiu de satisfer les necessitats bàsiques. També cal indicar aquest entrellaçament a propòsit de les realitats inclusives, que assumeixen circumstàncies socials i ambientals, i maneres de sentir.

Tot això va permetent també que s'hi guanyi una implicació d'un cos, el meu, pel qual hi ha un canvi perceptiu, que se sigui sensible al perceptiu i al social de moltes maneres, que se'ls senti.

Car n'hi ha una expressió, que ha de ser mediata (hi excloem ara un llenguatge verbal), que s'ofereix com una expressió del fenomènic, i es dona així com a saber, sense lliurar més representació. Hi soc, en aquest llenguatge, però no hi soc, en el tot del saber del món, com quan hi soc en el representatiu.

Parlant verbalment, puc pensar en el món, i això no me'l fa ser-hi efectivament, no hi podria estendre el fet de ser-hi efectivament.

¹² Un repàs més detallat del cos es troba a *Propostes en ocasió del cos i de les passions* QF13.

El mateix saber del jo, com a subjecte que es manté, deu aparèixer com una dada del cos intern, que fa conjecturar un cos no fenomènic pel qual hi ha precisament la certesa de perdurar.

El supòsit d'un cos no donat internament, i més enllà del cos percebut, a treure a col·lació molt sovint, es necessita com sigui que una part rellevant del que es duu a terme en l'activitat no es deu pas sols a cap mena de decisió que la fes possible, sinó que és gràcies a quelcom que està a disposició del que es vol fer.

El cos permet doncs moltes maneres d'atendre'l: les sensacions internes de tot tipus, la cura per la passió i el sentiment en les realitats inclusives, la mateixa formació d'aquesta realitat, totes les maneres de percebre el meu cos, ateses sols o amb allò intern, i d'altres.

Sé del meu cos per allò que he experimentat del cos intern, i així mateix pel que he estudiat del cos extern: s'ofereix per mitjà de múltiples facetes, es presenta constantment amb novetats, i no hi ha activitat on sigui absent.

Sigui com sigui *el cos sentit* no forma part ben bé del perceptiu: n'està entrellaçat de moltes formes, i es troba en supòsits reals amb qüestions perceptives. Tanmateix val més avaluar-lo com un afer sentit, o bé com a quelcom que permet entomar àmbits reals, malgrat que certament llavors deixi pas a experiències on les distincions de percepcions i afers sentits passen a un segon pla perquè s'acara alguna cosa rellevant. Tot i això, àdhuc aquí, l'afer no uniformitza el ventall real afectat, sinó que precisament la seva importància rau a entomar-lo així, en una tal diversitat, com a dada original.

V

ELS GRAUS DETERMINATIUS

No sembla difícil d'assumir que allò percebut gaudeix d'una consistència i fermesa no participada per altres instàncies, admetent i tot llur importància en diferents camps (per exemple, el de la ciència). Hi esmentarem la imaginació i el pensat i expressat¹³.

1. La imatge com a representació.

La imatge del blanc d'un paper i la del paper mantenen pel cap baix el seus apuntaments. Car sembla obvi que s'ofereixen, duren, són finits, ens hi ocupem i són conscients. Que hi ha dèbit es palesa fàcilment com sigui que, d'una manera o d'una altra, encara podem fer-ne, de les imatges, composicions i descomposicions, provenen del percebut i, en tots els casos, el que ofereixen suggereix una tal procedència.

La importància de la imatge duria per molt camins, però ara convé remarcar que soc a la del blanc del paper i a la de paper talment com hi soc, quan els percebo; és a dir, que aquestes imatges formen part, amb llur representació, del que soc.

Paral·lelament basta remarcar el blanc i el paper imaginats per a estudiar-hi les diferents passes que hem anat seguint: la imatge blanca suposa tots els apuntaments, com ho fa la del paper, i aquest també implica un domini; hi ha una continuïtat que no depèn d'un mateix, malgrat que pogués ser difícil d'imaginar el pas a la imatge del blanc des de la imatge del paper: és que el lliurament de la certesa que el blanc que imagino és del paper imaginat no prové sols de la decisió pròpia, com si no fos el cas que depèn força de quelcom que remet a un cos no dat.

¹³ Per a d'altres referències a imatges i qüestions mediates, cf. QF50 i QF56.

En aquest punt convé esmentar que una imatge del blanc o del paper, mentre conserva quelcom del percebut d'on deriva, suporta un grau inferior real, pel fet de la seva procedència i derivació, i per la circumstància que, malgrat la seva utilitat en molts àmbits, i de fer-se imprescindible i tot, no és capaç de substituir el percebut quan hi ha algun dubte o problema a propòsit del que s'hi lliura, en quelcom percebut. De manera que, quan és possible, l'observació perceptiva es troba per damunt d'una qualsevol imatge.

Fet i fet la dedicació diària es fa en el perceptiu, i la imatge passa a ser aquí un auxiliar.

2. El que es pensa i es parla.

Cap afer representat, és a dir, percebut o imaginat, no és mai mera immediatesa, no hi ha res pròpiament immediat. L'atenció al percebut, per exemple, àdhuc fent-ho d'una manera incisiva, suposa sempre un àmbit intern, mediat, malgrat que no sigui explícitament atès. En conjunt quan parlem del percebut i de l'imaginat, ho fem en el sentit de tenir-ne una experiència que no insisteix en aquest àmbit intern de pensament i llenguatge, i no hi ha necessitat d'anar subratllant que hom no s'abandona, que no deixar de manifestar-se com ho fa, malgrat que no se n'ocupa. És clar que hi ha diferents maneres de dedicar-se al que és més aviat mediat, sense que això hagi de suposar ignorar el representatiu i el sentit.

Pel cap baix el pensat i l'expressat es desenvolupen d'una manera més explícitament mediata, sense que això sigui un inconvenient d'assumir que «la rosa és damunt la taula», expressat mentre la percebo, es manté com un llenguatge característic respecte d'aquell pel qual en parlo a algú tot passejant pel carrer.

En aquest punt el parlat o pensat s'ofereix com a quelcom que gaudeix d'una consistència i, malgrat que no podem superar el

conjunt de la significació del llenguatge, és útil d'explicitar el seu què o significació verbal, és a dir, allò per la qual cosa usem uns mots i no uns altres.

Sens dubte parlat i pensat palesen un caràcter singular. No està en qüestió ara si han tingut algun origen en els afers perceptius. Tampoc no sabem si l'adquisició del llenguatge, per exemple, va ser possible gràcies a l'aparició d'aquest lloc mediat, o si fou el llenguatge que el va formar. La discussió ara rau en la consistència del pensat i parlat, i potser caldria admetre que ens trobem aquí en algun grau encara més subtil. Pel cap alt no tenim cap mitjà que ens dugués a assumir-ho altrament. En canvi el seguiment perceptiu per a validar un enunciat, la dificultat de pensar sovint sense imaginar alguna cosa, la varietat de llenguatges o d'usos de la llengua, àdhuc la impossibilitat de discernir-hi res més que oferís un esclariment, porta a decantar-nos al convenciment que es tracta de quelcom amb un grau determinatiu molt bàsic.

Cosa que no comportaria que el procés intel·lectual no permetés aconseguir resultants d'un interès considerable: el grau determinatiu no revela allò que s'hi aconsegueix¹⁴.

No cal dir que aquest àmbit intern ha de trobar els apuntaments¹⁵.

¹⁴ El text ha anotat aquest àmbit intern descabdellat en silenci o expressat, i ha volgut subratllar el seu caràcter propi, per tant no ha suggerit el paper del llenguatge, el qual s'estudia a *Filosofia del llenguatge* QF56.

¹⁵ Llavors el dèbit podria suposar-se algun cop perceptiu, o de vegades sols corporal, i àdhuc alhora l'una cosa i l'altra.

VI

LA CONCRECIÓ D'UN PRESENT

Resta d'afegir-hi, al tot perceptiu, el lliurat pel cos propi, i parlar alguna cosa que s'hi apunta interessant.

1. El present.

1. Amb les maneres globals de percebre, s'hi hauria pogut comptar també elements deguts al cos sentit: la dolçor d'un paisatge ofereix alguna cosa d'un cos intern; de vegades s'hi troba un conjunt perceptiu i corporal com a realitat inclusiva.

Car les determinacions inclusives poden comprometre *tot el present*¹⁶: un paisatge que suggereix moltes coses que repercuteixen en el que s'atén; rellevàncies relligades que no deixen indiferents els afers contextuais, un sentiment estès per tot el que ens rodeja, etc. Processos que permeten activitats que tindrien en compte les situacions: fenòmens d'un present. És clar que no es duen a terme sense apuntaments.

Atalaiant un present, *no hi parlàriem, dins seu, d'haver-hi determinacions particulars*, que més aviat es trobarien precisament al marge d'abraçar qualsevol present.

¹⁶ El que és implícit no és explícit, però això no impedeix de veure que no soc inconscient del que *no* m'ocupo: car el que m'ocupa implica algun saber que l'ocupació és alhora situacionament, i no em situaria igualment en tot, com no en seria igualment conscient.

D'aquí que pugui ocupar-me de quelcom sense més (amb els implícits), o adonar-me del present (amb els implícits).

D'altra banda el mot «present» pot usar-se en circumstàncies diverses: «quelcom present» pot ser allò que es troba dat perceptivament sense més connotacions. Es parlaria també d'un present així per contrast amb el passat i el futur. El present estudiat en l'escrit no n'és un de diferent, sinó una manera de copsar-lo en la seva donació ocupacional i situacionadora.

Però tampoc no negaríem que hi hauria una partitivitat en un present, malgrat que situada des de la corresponent ocupació que s'hi compromet. Ho veurem més avall.

2. El paisatge emocionant és un cas, entre d'altres, d'una implicació en el present, d'un mostrar-se amb una disposició continguda o d'una qualsevol altra manera, d'un saber-se compromès amb el que es percep, se sent, s'expressa, s'imagina, és a dir, amb tot el que forma part d'aquest ara i aquí, d'una ocupació que situa.

Es tracta d'un present perquè, com a fenomen, no pot lliurar-se d'una altra forma, i esdevé la manera d'abraçar un tot en *un* seu conjunt.

Mentre un tal fenomen abraça el que es percep, ho fa també amb el saber que més enllà continua, que arreu s'hi palesa familiaritat, que s'és hàbil enmig de les coses.

Mentre inclou el cos sentit, fa seu un cos percebut, sempre a l'abast.

No cal que s'hi absenti un univers de pensament, d'imatges, de llenguatges.

Aquest fenomen no és una buida representació, el silenci dels llenguatges, l'absència d'un cos pregon, l'esvaïment de l'imaginat, sinó el fet que el present és capaç d'explicitar-se així des d'una atenció.

2. La finitud del present.

1. Hi ha moltes maneres d'entomar els afers, que permeten expressar circumstàncies concretes rellevants, que ara s'han de col·locar al costat d'altres que mereixen la nostra atenció.

No abandonant el concret, hi ha activitats que fan saber, àdhuc sense expressar-ho, la delimitació del present.

Vicissituds varies fent adonar d'alguna limitació, uns presents que no exclouen de ser determinacions inclusives, i d'altres assumptes, manifesten que se'n voldria una explicació satisfactòria, del fet que un present inclogués delimitació.

Però la insatisfacció, o el saber d'una delimitació, semblen suggerir que se'n podria explicitar quelcom.

Això és el que deixa expressar l'apuntament del factor en l'obert: aquell present ho suposaria i, quan fos el cas, permetria la seva pròpia clarividència com a circumscrit.

2. Hi hauria d'altres aproximacions. Sigui com sigui es remarca la gran diversitat de maneres d'entomar els problemes: les qüestions d'aquesta mena semblen nombroses, i tindrien en comú que no se sortiria mai d'un present quan l'atenen en el seu factor en l'obert.

El camí a recórrer es perllongaria d'acord amb les diferents formes d'haver-hi les respectives situacions. El fonamental rauria que quelcom concret, quan es té en consideració un àmbit de tot el present, no en té prou a parlar, com si fos d'un qualsevol particular, del seu concret conjunt¹⁷.

5. Referent a la partitivitat.

1. Allò proposat en aquest present es basteix, no podria no ser així, del conjunt d'apuntaments. Una forma rellevant de prendre consciència.

Aquí el present es manifesta partitivament, és a dir, sense més circumscripcions interiors explícites. No és un cosa específica, sinó una manera d'entomar un global complex.

Diguem-ho des de l'exemple del paper.

¹⁷ Cf. *La finitud de l'ésser* QF15-17.

2. En atendre'l l'ocupació s'hi centra, i no hi ha esforç sobre els implícits. Però s'exclou que n'hi hagi, de paper, sense situació. La seva circumstància particular no implica que no comprometi també la situació. No es fa abstracció que el paper és un objecte percebut, que està enmig d'altres cossos naturals, i que no es troba sense l'implícit corresponent, és a dir, sense haver-hi un marc de coses.

Malgrat que no caldria interpretar això com si hi hagués uniformitat apuntativa arreu de l'activitat, i d'aquí que es parli de quelcom partitiu: cada apuntament comportaria una assumpció del divers en una tal partitivitat; així com no s'abandona el marc perceptiu mentre s'atén el paper, aquest no es perdria i es mantindria a la seva manera quan atengués d'altres afers.

3. Val la pena d'insistir que el paper atès al marge del seu context, però també la taula implícita on és, les parets i el terra, i d'altres, i mentre atenc aquest paper, s'ofereixen, tenen deute, són conscients, es mantenen d'acord amb una ocupació que situa, esdevenen, són finits. És a dir, *aquest paper*, que està enmig d'altres coses, *gaudeix dels apuntaments, també amb les altres coses, d'acord amb una partitivitat i, per tant, així mateix apuntativa*.

És a dir, no hi ha apuntaments diferents per a allò explícit i per a l'implícit: es tracta tot plegat dels apuntaments d'una única activitat.

L'activitat que explicita el paper implicita partitivament. L'activitat que atén un paper, per exemple, és conscient del que s'ocupa i de l'implícit, l'ocupació suposa la situació, i així els altres apuntaments.

El que cal subratllar rau que arreu un qualsevol afer natural o corporal conserva a la seva manera els apuntaments, que no hi

ha res que es pugui lliurar altrament, i que conserva a la seva manera la seva manifestació.

4. No ha d'estranyar que un present global manifesti quelcom partitiu. L'experiència conjunta implica tots els apuntaments, implicació que es troba participada arreu de la partitivitat, palesant a la seva manera la solidaritat real, i alhora la corresponent singularitat. El fet de ser-hi no suposa mera transparència unívoca, sinó una compromís des de la patència de l'explícit a un escalonadament menor palesament de l'implícit mentre arreu hi ha el que fa que s'hi trobi real.

VII

NOTA A LA DETERMINACIÓ ÒNTICA

El percebut, l'imaginat, o el pensant i expressat, passa a fenomen o manifestació quan no es manté sols com a percebut, imaginat, o pensant i expressat, en l'accepció que n'hi ha una alteració i modificació modal, per tant amb el corresponent mediat.

El llenguatge d'una tal alteració i modificació és el que permet parlar d'un ésser, o de fenomen. En efecte *un ésser* o, paral·lelament, *un fenomen*, suposa alteració i modificació modal de quelcom concret, o d'un pensar i parlar. «Ésser», «fenomen», *s'ofereixen com a llenguatge d'això*

Allò que es percep, el fet de pensar, etc., és del fenomen en l'accepció que no n'hi ha, de fenomen, sense alguna cosa que es percebi, s'imagini, es digui. Per tant hi ha un pas sense solució de continuïtat entre un lloc i l'altre.

El que es percep o el fet de pensar i de parlar, i el fenomen, són a tocar els uns i l'altre.

I com es diu fenomen es pot afegir real i ésser, amb els seus corresponents matisos.

Tot això, és clar, quan considerem qüestions elementals en filosofia, i ja sabent que el llenguatge es troba en moltes circumstàncies que el mantenen al marge d'uns tals estudis.

1. Quina diferència hi ha entre parlar de la cadira i fer-ho del seu ens (o de la cadira com a fenomen)? Quan no s'ha abandonat la concreció, *no sembla que l'ens hi introdueixi novetats a subratllar en l'ordre del coneixement*: l'ens de la cadira no pot ser res més que la cadira. Parlar de la cadira i parlar del seu ens no expressa una diferència de coneixement en la cadira a tenir en compte.

La qüestió rau en el fet que nosaltres no sols percebem la cadira, sinó que també sabem que la percebem, i ho podem explicitar expressant «és aquí» i, anant una mica més enllà, referir-nos al seu ésser o ens, o que es manifesta (és fenomen). No s'expressa res més que la cadira, de manera que hi podria haver un intercanvi constant entre la cadira i l'ens de la cadira (la cadira com a fenomen).

Val la pensa de subratllar que el fet que es parli de l'ens de la cadira o de l'ens de la taula es deu que l'ens de la cadira la manifesta, la fa explícita com a fet que es troba «davant»; una «distància» guanyada amb el saber-se, quelcom modal, que s'explicita. En alguna accepció un qualsevol afer o esdeveniment passa a ser contemplat «davant» gràcies a un tal saber-se, palesant que l'ús d'«ens» o «fenomen» no es deu pas – salvant la constitutivitat – a un canvi de coneixement (és a dir, d'oferiment), sinó a l'alteració i a la modalitat per les qual s'admet un tal «altre»: per això es parla de l'ésser d'aquesta cadira o l'ésser d'aquesta taula, una manera de reblar que se'ls reconeix com a afers sabuts i «distsants» explicitats així, mentre se'ls manté separats. Que s'usi un mot igual portaria a unes consideracions paral·leles a les de l'igual ús d'«home» per a en Lluís i en Pere.

Un ens o fenomen que no suposi, si més no implícitament, de què és ens o fenomen, comporta una significació verbal: convindria, quan s'estudia qüestions bàsiques, de no separar l'ens d'allò que és ens, altrament es generalitza un saber-se sense saber de què és ens. Un ens, en afers fonamentals, sempre és un ens d'aquesta cadira o d'aquesta taula.

2. L'estudiat del blanc del paper permet reblar tot això. Gaudeix de tots els elements per a mostrar-se: n'hi ha dèbit i conscient, temps i ocupació, delimitació i coneixement; el blanc accentua l'oferiment mentre la resta s'hi implica: quan se'l vol

atendre com a afer que es manifesta des de l'ofèriment de blanc, mentre se'l manté tot considerant-lo allí, donat, per tant des d'aquesta perspectiva – al cap i la fi una alteració modal – *apareix l'ens*, que no diu res especialment de nou que no hi fos en el blanc, sinó que perllonga el que ja s'hi trobava, de manera que es manifesta com una altra manera de copsar el blanc del paper, salvada sempre la constitutivitat.

De fet l'òntic es refereix aquí al cas concret (aquest blanc del paper), i ben bé no caldria parlar de l'ens, *malgrat que aquest llenguatge no tingui d'altra finalitat que la d'expressar un tipus d'activitat*.

3. No ha d'estranyar que, així com el blanc del paper permet manifestar-se com a ens, blanc que implica a la seva manera el paper, així la complementarietat de la donació del blanc i del seu paper fa abraçar de seguida que el paper deixa manifestar-se com a ens, palesant *la continuïtat* del real del blanc i del seu paper.

D'una manera paral·lela al blanc del paper, el paper s'esmenta com a ens des del paper i com un tipus d'activitat modal.

Seria precisament així que se sabia un ens. L'ens del paper derivaria del mateix paper, sols per la circumstància de no apropiat-se de l'ofèriment a costa de la resta dels apuntaments, o d'una qualitat en perjudici del paper, i de saber tenir-lo lliurat gràcies a una activitat d'alteració modal.

4. Aturem-nos un moment a considerar algunes circumstàncies.

Perquè l'ens del paper continua la determinació de l'ens blanc del paper, de tal manera que, mentre tingui el blanc del paper davant, o percebi el paper, no hi ha més cera que la que crema. Hi ha ens o real, ho expressi des del blanc o des del seu

paper, i si més no hi és solidàriament. A efectes de parlar de ser-hi no cal constantment fer distinció entre el banc del paper i el paper, malgrat que no és simplement intercanviable l'ésser del blanc i el del seu paper.

D'altra banda l'ens (o l'ésser) de quelcom suposa en principi que no hi ha una forta accentuació d'un apuntament, o d'una qualitat, si és el cas, respecte els altres.

Notem que l'ésser d'un apuntament en l'accepció de ser un apuntament *sols pot ser una manera d'expressar l'ens d'un paper, per exemple, des d'un apuntament*; l'ens de l'apuntament és solidari amb el conjunt de l'ens. I, en el portar a col·lació un apuntament, es tracta *d'apuntar com es lliura quelcom* (d'alguna cosa de la natura o del llenguatge): l'apuntament és d'alguna cosa o del seu ésser; *l'ésser d'un apuntament és l'apuntament de l'ésser d'alguna cosa..*

D'aquí que es parli de l'ésser d'un apuntament, en l'accepció per la qual s'expressa l'ésser del paper apuntat, per exemple.

Si es vol així: quan s'expressa l'ésser d'un apuntament (per exemple, d'un paper) no es parla sense més de l'ésser del paper perquè se n'accentua un apuntament.

5. S'hauria d'anar perllongant la consideració òntica a cadascuna de les determinacions.

Per exemple, l'ens del tot percebut, que es determina d'acord amb la constitutivitat (a remarcar alteracions i modalitats), segons les maneres de lliurar-se.

I no sols sabem, de la manera que sigui, que gaudim del fet de pensar i de parlar, sinó també que podem adonar-nos-en; saber – explicitar – que és lliurat. Es tracta, és clar del seu ens o realitat, amb el ben entès que sovint seria difícil de distingir-la de l'imaginat, o àdhuc del percebut. Però val la pena de dur endavant la consideració per als casos més obvis.

6. El paper entre les coses gaudeix dels apuntaments d'acord amb els apuntaments: la circumstància d'expressar-hi l'ens o el real no fa altrament, i no puc negar, malgrat que sols ho expresso quan ho atenc, que hi ha paper enmig de les moltes coses.

Quan parlo de l'ens o del real d'aquest paper no cal la major part de les vegades que hagi d'explicitar que no és possible un ens així fent abstracció del seu context, perquè quan l'expresso no ho faig sense els seus implícits.

I en expressar l'ens del present no ho duc a terme sense fer-ho d'acord amb una partitividat seva.

A propòsit de l'ús de mots per a allò concret insistim que no hi ha més ens que el d'aquest blanc del paper, o un ésser present tal i com s'ha defensat. Un qualsevol altre ús del mot 'ésser' i 'realitat' es faria sense representació.

7. A l'hora d'expressar l'ens partitiu, que podríem ja fer-ho amb la corresponent alteració modal, parlaríem simplement de l'ens present, de l'ésser present, de la realitat present, i de llur partitivitat, no perquè tingui una prerrogativa qualsevol respecte d'un ens particular, sinó pel fet que un ens específic es determina en el rotgle de l'ocupació; però aquesta no es lliura sense situacionament: l'ens o l'ésser present, quelcom explicitant, compromet allò que una ocupació que situa pot fer. I també ocorre que una qualsevol qüestió que afecti el present és impossible de resoldre sols en termes òntics particulars.

El present ofereix els problemes que el comprometen, i llavors es parla de qüestions òntiques del present, o del seu ésser.

I hi ha moltes qüestions òntiques concretes que s'ha de resoldre amb estudi i observació, i amb reiteració.

L'ésser del present no afegeix res, per exemple, al paisatge que emociona, i sols aquest darrer l'incumbeix mentre es permet, des d'una alteració modal, tenir en compte el que hi ha present.

8. Un objecte qualsevol té un dèbit, i gaudeix de ser conscient: *l'adonar-se de quelcom permet parlar de ser-hi*, on «hi» explicita per reduplicació el fet conscient d'un ens (amb el dèbit i la resta d'apuntaments).

Un objecte, aquest paper sobre el qual s'escrui, permet que s'hi expressi que s'hi és, perquè això és vàlid per a un qualsevol ens.

L'existència i ser-hi no s'ofereixin com a determinacions del mateix nivell, perquè la primera pertany a un apuntament, la segona fa sobresortir l'ens.

Quan s'expressa en general, malgrat que ser-hi resta avalat pel concret, es fa d'*una manera no ostensiva*: es tracta d'un mot amb mera significació verbal.

Donat que un qualsevol afer se sap, i que permet el corresponent adonar-se, ser-hi insisteix precisament en una tal objectivització concrecional mediata. És a dir, subratlla aquest ésser, la forma més escaient d'emmarcar una activitat, pràctica o teòrica, com sigui que tot el que permet expressar que és s'hi troba. Heidegger fou l'introductor d'ús d'«ésser-hi», amb el mèrit d'haver obert el camí per a la millor manera de dir-lo des del fet conscient, que al cap i a la fi és un que hi ha.

Expressaria que hom és en aquest ésser concret (o pensat i dit) per una iteració modal seva.

9. Un objecte concret, gaudint dels apuntaments, no pot no ser conscient. Sabem que n'hi ha diferents modalitats d'un tal apuntament, i que l'existència n'és una¹⁸.

¹⁸Cf. *Introducció a la filosofia* QF50.

Ara bé: l'ocupació per la qual s'expressa l'existència, és a dir, el si, es fa, quan és el cas, des de quelcom concret; no hi ha un si al marge seu, sinó que se l'escorcolla per tal d'arribar a una expressió modal més del conscient. L'existència no seria res al marge d'aquest quelcom concret, i aquest és el del conjunt dels apuntaments, perquè sols s'existeix mentre hi ha representació, esdeveniment, dèbit, finitud, ocupació. Fora d'això no hi ha existència.

Els problemes serien existencials només en l'accepció que afecten el concret.

Això val d'un afer particular i s'hauria de fer valer a propòsit d'un tot present, on s'hi troba la tensió per la qual se sap que hi ha un present, amb els apuntaments, per tant que sigui de d'aquí que s'explicita el si. De bell nou afegiríem que l'existència no seria res fora de la seva situació, i que tots els seus problemes esdevindrien els propis de l'esfera representativa, sentida, mediata.

10. És preferible de no parlar de *l'ésser* de l'existència com a apuntament, car l'existència apunta el si de quelcom concret, i aquest es pot expressar com a ens per una alteració modal, mentre mantenim que els apuntaments d'aquest ens són els de l'objecte concret.

L'existència no s'expressaria – deixant el llenguatge verbal – fora d'allò concret, i de trobar-se com a apuntament seu.

11. Quan es diu que s'estudia l'ens es tracta d'una generalització a partir de quelcom rellevant: l'ens concret o el mediat. Si s'afegeix que toca l'ens en tant que ens, això voldria dir que, havent-hi cadires i taules, l'estudiós no es mou tant pels tipus de fusta o de materials, com per la sorpresa *que n'hi hagi*.

12. Es revisa allò que omple la nostra activitat, que pot tenir una expressió amb d'altres termes: la seva esquematització pot

anomenar-se una consideració ontològica *en l'accepció d'una exposició de l'òntic*, que al cap i a la fi és una manera de mostrar el que som.